

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu 2011.a tegevusaruanne

1. Organisatsioon ja tegevuse eesmärgid

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevuse eesmärgiks on Eesti liikumispuudega inimeste inim-, kodaniku-, sotsiaalsete ning majanduslike õiguste kaitsmine ja oma liikmete ja liikmeskonna huvide eest seismine. Tegevusprogrammi aluseks on liikumispuudega inimeste inimõigused, inimväärikus, võrdne kohtlemine. Liidu missiooniks on olla liikumispuudega inimeste ja nende ühenduste eestkõnelejaks kujundamaks võrdsete võimalustega ühiskonda kõigile. Liitu kuulub 26 organisatsiooni enam kui 2300 liikmega. Liitu juhib 7-liikmeline juhatus, tegevõtjaid on kolm: tegevjuht, tegevjuhi abi ja raamatupidaja. Liidu töösse kaasatud vabatahtlikke on ligi 15.

29.04.2011 toimunud üldkoosolekul kinnitati majandusaasta aruanne 2010 ja 2011.a tegevusprogramm ja eelarve. Juhatuse koosolekud toimusid kord kuus, v.a. veebruar ja august.

2011.a tegevusprogrammi täitmisel keskenduti järgmistele tegevustele:

- Eesti liikumispuudega inimeste ühishuvide eest seismine omavalitsuste ja riigi tasandil eri valdkondades (ligipääsetav elukeskkond, transport, haridus, tööhõive, kultuur, informatsioon, teenused ja toetused jne).
- Koostöö Eesti seadusloome- ja valitsusorganitega invapoliitika kujundamisel Eestis.
- Liikumispuudega inimeste väärkuse ja õiguste kaitse, liikumisvabaduse käsitlemine ühe põhilise inimõigusena.
- Annetuste kogumine abivajavate liikumispuudega laste ja täiskasvanute toetamiseks nende parema toimetuleku kindlustamisel.
- Liikumispuudega inimestele võimaluse andmine avaldada arvamust, algatada diskussioone erinevates eluvaldkondades (kodulehekülje infofoorum, meililist, Facebooki konto, infopäevad)
- Avaliku arvamuse kujundamine, suhtlemine pressiga, ELILi ja ühingute tegevuse ja eesmärkide tutvustamine.
- Liikumispuudega inimeste teadlikkuse tõstmine neid puudutavates valdkondades. Liikmesühingute aktiivi koolitamine oma piirkonna (liikumis)puudega inimeste eestkostjaks ja partneriks omavalitsusorganitele.
- Liidu liikmete sotsiaalne rehabilitatsioon läbi kultuuri- ja ühisürituste.
- Koostöö Eestis tegutsevate puuetega inimeste organisatsioonidega.
- Koostöö kodanikeühenduste, avaliku- ja äri sektori institutsioonidega.
- Rahvusvahelise koostöö sõsarorganisatsioonidega.
- Liikumispuudega inimestele vajalike projektide koostamine ja läbiviimine.

2. Infovahetus

2.1. Kodulehe arendamine. ELILi koduleht aadressil www.elil.ee on üleval olnud aastast 1999. Veebileht on asendamatu nii püsi- kui operatiivinfo vahendamisel mitte ainult oma liidu liikmetele, vaid kõigile asjast huvitatutele, kel internetile ligipääs. Veebilehte on täiendatakse ja kaasajastatakse pidevalt, liidul on moderaator, kellele on võimalik tänu projektitoetusele väikest tasu maksta. Pideva töö tulemusena kasvab kodulehe külastatavus ja postitused foorumisse stabiilselt.

2.2. ELILi list on jätkuvalt kiireim viis vahendada infot liikmetele.

2.3 Facebookis on liidul oma konto, kus samuti avaldatakse teateid liidu üritustest.

3. Koolitustegevus

3.1. LIIKMESÜHINGUTE JUHTIDE JA AKTIIVI KOOLITUS

Juhatus peab oluliseks liikmesühingute aktiivi koolitamist ja suunamist oma piirkonna (liikumis)puudega inimeste eestkostjaks ja partneriks oma valitsusorganitele. Tegevus inva valdkonnas eeldab asjakohaseid teadmisi ja kogemusi puuetega inimeste olukorrast ja vajadustest. Juhatus peab oluliseks koolituste korraldamist, mille kaudu leiavad liikumispuudega inimesed tööd.

10.02.11 toimus infopäev Lamatiste vältimine keha pindrõhu mõõtmise meetodiga. Koolituse viisid läbi Hille Maas ja Andrus Ilves Adeli Rehabilitatsioonikeskusest, osales 21 liikumispuudega inimest ja nende pereliiget/hooldajat. Pindrõhu mõõtmise aparaadi abil demonstreeriti, kuidas istumise alla pandav sensormatt näitab, mis istumisasendis valesti ja kus on lamatiste tekkeks ohtlikud alad.

08.03.11 viis DPD Eesti AS läbi koolituse leidmaks firmasse töötajaid pakisaatmise teenusele. Tegemist on kodutööga, seepärast olid eelistatud ratastooli kasutavad töösoovijad. Firma poolt kindlustatakse IP kõnekeskuse tehniline lahendus ja helistamiseks kõrvaklappide ja mikrofoni peakomplekt. Tööd said kohe 2 ja ootele jäi 2 ratastoolikasutajat.

29.04.11 toimunud infopäeval andis ülevaate liikumispuudega inimestele mõeldud teenustest Puudealase Teabe ja Abivahendite Keskuse tegevusterapeut Britta Frank.

Nahaprobleemid liikumispuudega inimestel ja nende vältimine – ülevaate andis Georg Jurkanov Psoriaasiliidust.

Tegevjuht viis läbi teabepäevad Pärnumaa IÜ, Järva PIS ja Nissi Valla IÜ liikmetele aktuaalsetest teemadest, organisatsiooni toimimisest ja ELILi tegevusest ja eesmärkidest.

3.2. ELILi KOOLITUSED ERINEVATELE ASUTUSTELE

Koolitustiimi kuuluvad valdavalt läbi liikumis- ja nägemispuudega lektorid, see annab võimaluse koolitatavatel saada oma küsimustele adekvaatsed vastused.

26.03.11 toimus Tartus Tartu Ülikooli tuutorite koolitus, mille viis läbi tudengiteenuste koordinaator Annika Kokk, kes tutvustas koolitusel teenuseid erivajadustega tudengitele, suhtlemist erivajadustega inimestega ja vastas rohketele küsimustele. Koolitusel jagati osavõtjatele ELILi poolt koostatud info voldikuid – Kuidas abistada liikumis- ja nägemispuudega inimest.

13.04.11 toimus erivajaduste-teemaline lühikoolitus IT Kolledži tudengitele ja õppejõududele. Teemad: Müüdid ja tegelikkus, kes on puudega noor, ülevaade liikumisabivahenditest, mida on vaja teada liikumispuudega õppuri abistamisel, mida on vaja teada nägemispuudega õppuri abistamisel.

Järgnes abistamise praktikum liikumispuudega inimeste abistamisel – trepid, takistused, kaldteed; panduste ja relsside paigaldamine; ratastoolide kokkupanek jms. Nägemispuude puhul: juhtkoer, valge kepp, simulatsiooniprillid jms

31.05.11 toimus koolitus Lääne-Virumaa sotsiaaltransporditeenuse osutajatele (bussijuhid ja personal) Teemad:

- Ülevaade erinevatest puuetest (liikumispuue, pimedad, kurdid, vaimupuue) ja suhtlemisest vastavate puudeliikide esindajatega. Lisaks olulisematele üldistele nõuannetele suhtlemiseks keskenduti situatsioonidele, mis võivad bussijuhtidel töös ette tulla. Mida peab teadma, et suhtlemine oleks pingevaba ja meeldiv mõlemale poolele. Ülevaade sõidusoodustustest, parkimiskaardist ja (inva)parkimisest.
- Ülevaade liikumisabivahenditest. Anti ülevaate, milliste abivahenditega liikumispuudega inimesed liiguvad, alates keppidest-karkudest elektriliste ratastoolide ja rolleriteni välja. Kõik nad on potentsiaalsed reisijad, keda peab oskama abistada. Ülevaade invabussidest, milliseid võimalusi kasutatakse sisenemiseks-väljumiseks (kaldteed, relsid, tõstukid).

- Turvalisus bussisõidul, ohutusnõuded. Keskenduti ratastoolikasutaja turvalisele reisile – abistamisvõtted bussi sisenemisel, bussis toolide fikseerimine, väljumine. Millega peab bussijuht arvestama transportides ratastoolis sõitjat.
- Ohutu teenindamise praktiline harjutamine – tavaratastoolis reisija, elektrilise ratastooliga reisija, muude liikumisabivahenditega reisija. Õiged võtted bussi sisenemisel ja väljumisel abistamisel, ratastoolide kinnitamine bussis. Ratastoolide kokkupanek jms.

02.06.11 H. Otsa viis Tartus läbi koolituse AS Sebe 10 bussijuhile erivajadustega inimestele transporditeenuste osutamise eripäradest.

4. Kohtumised poliitikute ja ametnikega

Kohtumiste eesmärgiks on leida lahendusi liikumispuudega inimeste õiguste ja huvide kaitseks. Olulisel kohal tavapäraselt liikumisvabaduse küsimused: uusehitiste ja renoveeritud ehitiste ligipääsetavus, invaparkimine. Olulisemad kohtumised:

20.01.11 toimus kohtumine Nõmme Linnaosa vanema R. Vakra ja teiste Nõmme tervisekeskuse renoveerimistöde eest vastutavate ametnikega, et testide poolleioleva ehitise ligipääsetavust. Testimas käisid A. Vool, T. Tiik ja A. Lõoke. Lepiti kokku, et puudujäägid (kaldtee vale kalle, puuduvad trepikäsipuud) viiakse kooskõlla määrusega nr 14 Nõuded liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes kaasajastamiseks. Enne avamist tehakse kontrollkäik polikliinikusse.

23.02.11 toimus teine kohtumine Nõmme Linnaosa vanema R. Vakra ja teiste Nõmme tervisekeskuse renoveerimistöde eest vastutavate ametnikega, et testide poolleioleva ehitise ligipääsetavust. Eelmisel külastusel (20.01.11) tuvastatud puudujäägid olid likvideeritud.

09.03.11 Koostöökogu istung. Teemad: Koostöökogu toimimine ja eesmärgid; 2011. aasta riigieelarve ülevaade puuetega inimesi puudutavates lõigetes (R. Rahuoja); ülevaade ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni ratifitseerimise seisust, järelevalve ja rakendamise plaanid (SoM esindaja); EL võrdse kohtlemise direktiivi eelnõu menetlemine, sh Eesti positsioonid (SoM esindaja); Sotsiaalseadustiku kodifitseerimine – esialgsetest plaanidest tänase päevani (SoM esindaja); viipekeele tõlketeenuse sätestamine sotsiaalteenusena (min. nõuded, käibemaksu soodustus) ja kättesaadavuse tagamise võimalused (SoM esindaja) jms.

05.04.11 toimus kohtumine Tallinna transpordiosakonna juhataja hr Kuusega, et arutada olukorda invaparkimisega Tallinnas. Peeti vajalikuks auditeerida parkimiskohad ja seejärel kavandada vastavalt vajadusele uued parkimisplatsid.

23.05.11 nõupidamine Tallinna abilinnapea K. Klandorfi osavõtul. Tallinna LIÜ juhatuse liikmed tegid ettepaneku kaardistada Tallinna kesklinna kõnniteed ja invaparkimiskohad, et ettepanekute alusel saaks linnavalitsus planeerida edaspidist tegevust selles valdkonnas.

02.11.11 ümarlaud rehabilitatsiooni ja taastusravi teemal. A. Veskimäe EPest esitas väga hea kitsaskohtade analüüsi nimetatud teemadel, K. Hanga tegi kokkuvõtteid oktoobris läbiviidud küsitlusest liikmete hulgas, K. Runno SoMist tutvustas arenguid rehabilitatsiooniteenuse arendamisel.

15.10.11 kirjavahetus ja kohtumine AS Termaki töötajatega turvalisuse tagamiseks invabussides (turvavööde kohustuslikkus).

16.11.11 Kohtumine Haapsalu NRK juhataja P. Eelmäe ja töötajatega, arutamaks teenuse kvaliteeti raviasutuses.

21.12.11 Abivahendite-alane koosolek sotsiaalministeeriumis, puuetega inimeste organisatsioonide osavõtul. Arutati lähemaid ja kaugemaid eesmärke teenuse arendamisel, peeti vajalikuks vastava kontseptsiooni väljatöötamist.

5. Projektid

2011. a tegevusprogrammi realiseerimisel olid täiendavate projektide kirjutamisest saadud rahastuse kõrval suureks abiks ka liidu koostööpartnerid ja sponsorid, kelle toetus liidu tegevusele oli suur. Tunnustada tuleb ka liidu vabatahtlikke, kes on panustanud ürituste heaks kordaminekuks rohkelt oma aega ja energiat.

TÄNUÜRITUS AASTA TEGU 2010. Toimus 18. veebruaril Lennujaama Vana Terminali suures saalis. Tegemist oli kümnendat korda toimunud piduliku üritusega. Seda tähistas ka väike formaadi muutus – esimest korda toimus arvamuslimidrite ümarlaud, millest võtsid osa ühelt poolt poliitikud Eiki Nestor, U. Reinsalu, H. Pevkur, V. Savisaar-Toomast, I. Tarand ja teiselt poolt poliitikute arvamus hindavad I. Teder, J. Mäggi, T. Sihver, S. Kõllamets. Ümarlauda juhis liidu president A. Leemets. Tegemist polnud valimisdebatiga, eeldasime, et arvamuslimidrid kui visionäärid räägivad lisaks poliitikuks olemisele ka kodanikupositsioonilt, kuis näevad üht või teist olukorda näiteks viie aasta pärast. Probleemid, millele palusime hinnangut, olid paremaks mõistmiseks V. Bogatkini poolt videosse võetud – A. Vool, S. Kõllamets, M. Rosental jt tõid küsimused välja oma isiklikule kogemusele tuginedes. Eraldi küsimusena paluti vastata, miks viibib ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni ratifitseerimine riigikogus. Eranditult kõik vastasid, et peavad selle tähtsa dokumendi allkirjastamisega venitamist lubamatuks. Eredalt jäi meelde I. Tarandi siiras vastus, et puuetega inimesed ja nende esindus-organisatsioonid peavad palju rohkem poliitikutid survestama, sest poliitikud sageli ei tea meist ega meie probleemidest suuremat midagi. Ümarlauale järgnes pidulik aktus heategijate tänamisega. Esmakordselt anti üle seitse Mihklit, kujud, mis loodetavasti jäävadki tänuürituse sümboliks. Esimesed Mihklid said: AS Sebe, (esimese tõstukiga kaugliinibussi toomine liinile Tallinn-Tartu-Võru); Ako Luts, Kanal 2 saade Tantsud Tähtedega ja Tallinna Lastehaigla Toetusfond (kõnniroboti toomisele Eestisse kaasaitamise eest); Eesti Interpretide Liit (Eesti tippmuusikute tasuta kontserdid Tallinna puuetega inimeste tegevus-keskuses); Tanel Leok ja sõbrad (heategevuskross, kus koguti õnnetuses liikumispuude saanud laste tarvis 180 000 krooni) ja Lehti Meriloo (organiseeris kodanikualgatuse korras USAst Eestisse konteineritäre liikumisabivahendeid). Üritust kajastas nii näitav kui kirjutav press.

ELIL-INVALIDILIIHTO KULTUURIPÄEVAD Turus 26.-28.08.2011. Olulise muudatusena otsustati 2. kvartali planeeritud tegevustes ära jätta Käsmu perelaager ja säästetud ressursid suunata 26.-28.08.11 Soomes Turu linnas toimuvatele Invalidiliitto-ELILI kultuuripäevadele. Kultuuripäevadel käis 160 inimest, neist 35 ratastoolikasutajat. Tänu sellele kujunes reis ligipääsetavuse testimiseks Tallinki laevadele, mis osutus ülimalt positiivseks. Lisaks kultuuripäevade programmile saime osa Turu kui kultuuripealinna üritustest. Ühingutel oli võimalus uuendada suhteid Invalidiliitto liikmesühingutega, palju sõlmiti uusi kontakte. Reis õnnestus, tagasiside osavõtjatel oli positiivne, paljudele oli see esimene välisreis, mõnele ka esimene merereis. Reisis valmis V. Bogatkinil video, mis on üles riputatud ELILI videoteegis. Pildigaleriis on valik pilte.

LIKUMISPUUDEGA LASTE LAAGER „JULGE ELADA“ 07.-10.07.11. Rahastas SA Dharma, transpordiga toetas Tallinna LV. Eesmärgiks seati liikumispuudega laste ja noorte rehabilitatsioon erinevate tegevuste kaudu. Igal päeval toimusid erinevad sportlikud mängud, võistlused, vabaaja tegevused – mängud, voolimine, joonistamine, musitseerimine, ujumine, jalutuskäigud, isetegevus, esmaabi ja vetelpääste õpetus, külas käisid tiimi Tanel Leok ja sõbrad liikmed M. Kiiver ja M. Arumäe, nukuteatri nukutegemise õpetajad. Tähistati pidulikult laagri 5.aastapäeva. Külas käis laagrit rahastanud Dharma tegevjuht M. Eenmaa. Kogu laagri sündmusi filmis Vladimir Bogatkin Boga Video OÜst. Iga laagriiline sai anda tagasisidet kaamerasse laagri õnnestumise/mitteõnnestumise kohta.

LIKUMISPUUDEGA NOORTE ÕPPEKÄIGUD LOODUSESSE Projekti rahastab KIK, õppekäikudega alustati 2010.aastal. Kuna lastele loodusretked meeldisid, jätkati nendega

2011.aastal. **15.04.11** toimus kümne liikumispuudega noore loodusretk Matsalu linnuriiki. RMK töötaja tutvustas siseekspositsiooni, vaadati video filmi, sõideti mere äärde binokliga linde jälgima ja ära tundma.

20.05.11 loodusretk Oandu looduskeskusesse Lahemaale, Sagadi mõisa lähistele. Teemaks – mets kui toidukapp ja apteek. Õpiti tundma ravim-, mürk- ja toidutaimi, kuidas neid koguda ja tarvitada loodust ja ennast kahjustamata. Vaadati filmi- ja slaidiprogrammi, väljapanekut looduskeskuses.

27.05.11 noorte retk Elistvere loomaparki. RMK töötaja tutvustas loomi, rääkis nende saamisloost, loomade harjumustest ja elust loomapargi tingimustes.

03.06.11 noorte loodusretk Aegviidu looduskeskusesse – matkati kaitseala territooriumil, ka rabas, tutvuti taimestikuga ja loomastikuga. Huvitavaid lugusid kuulati keskuse väljapanekut – topiseid ja kuivatatud taimi – uurides. **12.08.11**

Õppekäik Aimla loodukeskusesse, kus asub Parika raba, üks vanimaid rabasid Eestis. Läbiti matkarada, lapsed said teada, kuidas sood tekivad ja arenevad, millised taimed seal kasvavad ning millised loomad elavad. Looduskeskuses vaadati topisenäitust, kogusse kuulub hulk linnu- ja loomatopiseid, koljusid ning sarvi.

ALUSTAVA ETTEVÕTJA KOOLITUS liikumispuudega inimestele 19.-20.05.2011 Karaski Keskuses. Projekti põhieesmärgiks oli liikumispuudega inimeste aktiveerimine, motiveerimine ja toetamine ettevõtlusega alustamiseks – pakkuda teadmisi, mis motiveeriks sihtrühma sisenema tööturule eraettevõtjana. Kahepäevane koolitus Karaski Kohanemiskeskuses hõlmas järgmisi teemasid:

- ettevõtlusega seotud mõisted (ettevõtte, ettevõtja, ettevõtlus; klient, tarbija, kasum, rahavoog)
- ettevõtlusvormid: isiku ja kapitaliühingud; teemat aitab kinnistada rühmatöö: FIE versus OÜ
- äriplaan, selle koostamine
- ärimudelid
- turundus, toodete reklaam
- raamatupidamine ja elektrooniline aruandlus

Koolitus õnnestus, osalejad avaldasid soovi osa võtta jätkukoolitusest, kui süvitsi võetaks läbi olulisemad teemad – äriplaani koostamine, toodete turundus jne.

ETTEVÕTLUSE JÄTKUKOOLITUS liikumispuudega inimestele 01.07. – 31.08. 2011 Karaski Keskuses, järg maikuisse projektile „Alustava ettevõtja koolitus liikumispuudega inimestele“. Selle koolituse raames said liikumispuudega inimesed üldteadmisi ettevõtlusest, ärimudelitest, äriplaani koostamisest ja igapäevasest raamatupidamisest. Augustis läbiti pikemaajalisem ja põhjalikum koolitusprogramm, kus puudutati erinevaid ettevõtlusega seotud teemasid ning puudega inimesest ettevõtjad ja gasid isiklike kogemusi ettevõtlusest. Viiepäevasel koolitusel tegeldi süvitsi järgmiste teemadega:

- äriidee ja sellega seonduvad küsimused (mida teen, kellele, mis väärtust loon ja kuidas eristun, eesmärkide seadmine)
- tootmine/teenindus (kuidas, kus teen, millest koosneb protsess, vahendid mida kasutan ja mida vajan)
- partnerid, hinnakujundus
- turundus (turu uuringu koostamine, müük, müügitoetus tegevused, reklaam)
- juhtkond, personal (keda vajan, töökohustused ja – vastutus, töölepingud, koolitused, tasustamine)
- ettevõtte riskide hindamine SWOT analüüsi teel
- Eesti Töötukassa soodustused nii ettevõtjatele kui puudega inimestele

Jätkuprojekti olid kaasatud pädevad lektorid (Põlvamaa Arenduskeskus), puudega eraettevõtjad, Eesti Töötukassa esindaja.

VISIOONIKONVERENTS – ABIVAHENDITEALANE TEENUS TÄNA, HOMME, ÜLEHOMME toimus 15.09.11 Eesti Rahvusraamatukogus, konverentsi korraldasid ELIL ja abivahendite firma Invaru OÜ. Abivahendite teenuse kvaliteetsel osutamisel on palju kitsaskohti. Abivahendi vajaduse hindamisel ja määramisel on oluline roll võrgustikul – nii pere- kui taastusarstidel, maavalitsustel, kohaliku omavalitsuse töötajatel, abivahendite firmadel, rehabilitatsioonimeeskondadel. Riigil, kes loob seadusandliku raamistiku ja määrab vahendid riigieelarves teenuse korraldamiseks. Kõigil osapooltel on etteheiteid praegusele teenuse korraldusele. Kas jätkata samas vaimus või on võimalusi seda paremaks muuta, mida oleks võimalik lähiajal teha ja milliseks võiks süsteem perspektiivis kujuneda? Ettekandeid on kokku seitse:

- Õigus- ja majandusruum. Ülevaade „olukorrast riigis“ – Enn Leinuste, OÜ Invaru
- Unistav tarbija – Sven Kõllamets ELIL, üleriigilise tehniliste abivahendite ja rehabilitatsiooni-teenuste ekspertkomisjoni liige
- Kui otsustama peab perearst... – Diana Ingerainen, Eesti Perearstide Selts
- Kui otsustama peab eriarst ... – Eve Sooba, Eesti Taastusarstide Selts
- Maavalitsus kolme tule vahel – Inge Mihkelsaar, Järva Maavalitsus
- Riigikontrolli vaatenurk – Liisi Uder, Riigikontroll
- Sotsiaalministeerium – plaanid ja teod homme ja ülehomme – Sirlis Sõmer-Kull

Päeva teisel poolel toimunud paneeldiskussioonil oli 5 osapoolt:

1. Klient/puudega inimene Sven Kõllamets, ELIL
2. Teenuse pakkuja/abivahendite firma esindaja Enn Leinuste, Invaru OÜ
3. Riigikogu sotsiaalkomisjoni esimees Margus Tsahkna
4. Sotsiaalministeeriumi hooekande osakonna juhataja Sirlis Sõmer-Kull
5. Õiguskantsleri Kantselei osakonnajuhataja, õiguskantsleri nõunik Kärt Müller

Ettekannete ja arutelu peaesmärgiks oli abiks olla seadusandjale, eelkõige sotsiaalministeeriumile, kes tegeleb abivahendite teenuse reformimisega. Kuulates kõigi osapoolte ettekandeid ja osaledes diskussioonil, sai palju selgemaks, millele tähelepanu pöörata ja arvestada.

KONTSERDISARI „AITA KLAVER VÕLAST PRIIKS“ ELIL soetas 2009.a Estonia klaveri, mis koos remondiga läks maksma 80 000 krooni. Remondi eest tasumiseks võeti kolmeks aastaks laenu. Klaver asub Endla 59 saalis. Klaveri soetamisel arvestati, et laenu tagasimaksimiseks hakatakse korraldama tulukontserte, kus keskne roll on klaveril endal. Klaver sai soetatud, et korraldada erinevaid kontserte, ellu kutsuda huviringe puuetega inimestele laulmise ja klaveri õppimiseks.

04.01.11 Age Juurika klaverikontsert, kavas Chopin, Rahmaninov, Schumann.

13.02.11 R. Taali (klaver), A-L Bezrodny (viul) ja H-D Varema kontsert, kavas Schumann ja Turin.

11.03.11 A. Juurika ja M. Martini klaverikontsert, kavas Rahmaninov, Schubert, Liszt

24.03.11 ELILi liikmed said tasuta kutse Estonia kontserdisaalis toimunud I. Oja (metsosopran), U. Kriguli (orel), I. Vau (trompet) ja P. Lassmanni kontserdile.

17.04.11 H. Nahkuri klaverikontsert, kavas F. Liszti, V. Bellini ja F. Schuberti looming. **27.05.11** viiuldaja M-L Päka ja pianist P. Lassmanni kontsert, kavas nii kaasaegne kui romantiline muusika.

Sügishooaja alguses teatas Eesti Interpreetide Liit teatas sarja peatamisest seoses kuludega, mis selle organiseerimisega kaasnes.

JÕULUPIDU vähekindlustatud peredest pärit liikumispuudega lastele 03.12.2011. Pidulugu Coca Cola Plazas ja algas lastefilmi „Saabastega Kass“ vaatamisega. Peale filmi ootas Basiiliku kohvikus jõuluvana, jagas kinke ja sõi koos lastega lõunat ning kuulas laste jutte. Täna tänukirjadega sponsoreid ja vabatahtlikke. Kokku oli (liikumispuudega lapsed ja nende pere liikmed, sponsorid oma lastega, toimekond ja vabatahtlikud) üle 100 inimese Tallinnast ja Harjumaalt, Jõgevalt, Võrust, Põlvast, Lääne-Virumaalt, Elvast. V. Bogatkin tegi peost video, mis on üles pandud kodulehe videoteeki.

LIGIPÄÄSETAVUSE AUDITEERIMINE, KAARDISTAMINE ja INFOPORTAALI liikumisvabadus.inva.info.ee **ARENDAAMINE**. Projekt, mida viiakse läbi koostöös kohalike ühingutega, alustas tööd 2005.a. Projekti raames loodi infoportaalile veebikaart, mis võimaldab kogutud andmeid esitada interaktiivsel kujul. Kõik projektid lõpetatakse infopäevaga laiale asjastuhvitatute ringile, mis annab suurepärase võimaluse selgitada liikumistakistustega inimeste probleeme, pakkuda ja kavandada koostööd.

10.03.11 tegevjuht ja J. Järve käisid nõustamas Viru Sokos hotellis asuva KGB muuseumi ligipääsetavaks muutmist. Muuseum asub 23. korrusel, kuhu lift enam ei lähe. Tallinna LIÜ koostas hinnapakkumise vajalike tööde tegemiseks.

Mai 2011 kaardistati ja auditeeriti Eesti Maaülikooli 9 õppehoonet, ühise lamu ja spordiklubi.

13.10.11 infopäev Eesti Maaülikoolis, kus esitati kaardistustööde lõpparuanne. Osalesid J. Järve (ettekannet EMÜ õppehoonete ligipääsu auditeerimisest), A. Vool, V. Urban, H. Otsa, A. Lõoke (ettekannet liikumispuudega inimestega suhtlemisprobleemidest ja abistamisest). Vestlusringis tuli vastata paljudele õppejõudude ja töötajate küsimustele. III kvartal

02.09.11 tegevjuht, J. Järve, A. Vool ja V. Urban kohtusid Viljandis Viljandi LV töötajatega, et kavandada koostööd 2012.aastal ligipääsetavuse kaardistamisel.

KÕRGKOOLIS ÕPPIVATE TUDENGITE TUGIISIKU TEENUSE KOORDINEERIMINE

HTM kaudu sai 2010/2011 õppeaastal toetust tugiteenusteks 2 tudengit. Programmi Primus kaudu 36 õppurit. Lepingud sõlmiti juuniku lõpuni. Primus programmiga liitunud kõrgkoolide õppuritele määrab stipendiume AS Arhimeedes. Kahes kõrgkoolis õpivatele tudengitele, mis pole Primus programmiga liitunud, rahastab teenust Haridus- ja Teadusministeerium, teenust koordineerib ELIL. Sügisel algas Primuse poolt 2011/2012 puudega õppurite taotluste vastuvõtmine lepingute sõlmimiseks. ELIL poolt algas tudengitega lepingute sõlmimine, teavitustöö, toetuste väljamaksmine.

26.03.11 toimus Tartus Tartu Ülikooli tuutorite koolitus, mille viis läbi tudengiteenuste koordinaator Annika Kokk, kes tutvustas koolitusel teenuseid erivajadustega tudengitele, suhtlemist erivajadustega inimestega ja vastas rohketele küsimustele. Koolitusel jagati osavõtjatele ELILi poolt koostatud info voldikuid – Kuidas abistada liikumis- ja nägemispuudega inimest.

6. Heategevusprojektid

AITAME LIIKUMISPUUDEGA LAPSI KÕNDIMA (märgusõna Elisabet). Projekti eesmärgiks oli koguda annetustega raha ja tuua Eestisse liikumispuudega laste raviks kõnnirobot Locomot Šveitsi firmast Hocoma. Toimus mitmeid heategevuslikke aktsioone, töötasid annetustelefonid, toimus Swedbanki annetuskeskkond. 2010. a detsembris jõudis kõnnirobot Eestisse ja 26. jaanuaril toimus pidulik roboti avamine Tallinna Lastehaiglas. 4-12aastaste laste taastusraviks mõeldud kõnnirobot kogus annetustena kokku enam kui 350 000 eurot, mis teeb sellest suurima eraalgatusliku heategevusprojekti Eesti ajaloos. Toetajate annetusi kogunes lõppkokkuvõttes nii palju, et sellest üle jäänud summa eest ostetakse kõnniortoos teismelistele ning kaetakse kõnniroboti kasutamiseks vajalikud spetsialistide koolitused. Projekti suurim toetaja oli Šveitsi riik, kes läbi Eesti-Šveitsi koostööprogrammi annetas kõnniroboti jaoks 141 000 eurot. Ligi 96 000 eurot kogunes ELILi annetuskontole – telefoniannetused, sajad eraannetajad, kümned firmad. Tallinna Lastehaigla Toetusfond

paigutas robotisse 2007.aastal saadud miljonikroonise Aadu Luukase missioonipreemia. Telesaate „Tantsud tähtedega“ publik annetas kõnniroboti tarbeks 49 000 eurot. Avamist kajastas laialdaselt nii näitav kui kirjutav press.

Roboti Eestisse saabumise ja tööerakendumisega loeb ELIL kaks aastat kestnud projekti edukalt lõppenuks.

09.09.11 Tallinna Lastehaiglas avati pidulikult kõnniroboti 83 450 eurot maksev lisaortoos, mis võimaldab pakkuda efektiivset taastusravi 12-18-aastastele noortele. Sotsiaalminister H. Pevkur märkis, et väikelaste kõnnirobot on poole aastaga kenasti käima läinud – praeguseks on läbitud 370 töötundi ja lapsi on kõnnirobotil käinud 52. Roboti lisaseadme maksumusest valdav osa tuligi talvel soetatud väikelaste kõnnirobotist üle jäänud summast. Parim uudis päevast – väike Elisabet, kelle nime järgi kõnniroboti projekti kutsusime, teeb oma esimesi päris samme!

KANAL 2 SAADE TANTSUD TÄHTEDEGA. Neli aastat (2006, 2007, 2008, 2010) on ELIL olnud heategevusliku saatesarja, mille sihtgrupiks on liikumispuudega lapsed, heategevuspartner. Peredega suhtleb ja annetuste jagamist koordineerib ELIL. Kolme hooaja jooksul laekunud toetusest 2 586 187 kr saavad toetust 531 liikumispuudega last. Kanal 2 saate Tantsud Tähtedega 2010 toetussumma – 750 000 kr – otsustati annetada liikumispuudega laste kõnniroboti ostmiseks. 2011.a Tantsud Tähtedega toetus läks Tallinna LH Toetusfondile elektromüograafi ostmiseks, mis aitab lastel ennetada liikumispuuet. 2011.a I kvartali lõpuks oli kolme hooaja (2006, 2007, 2008) annetuste jääk 7477.79 eurot. 2006. ja 2007. aasta annetusrahad on realiseeritud.

HEATEGEVUSKROSS TANEL LEOK & SÕBRAD 24.-25.09.2011 Kolmandat aastat toimus heategevus-kross Tanel Leok ja sõbad. Seekord Viljandimaal Holstre-Nõmme krossirajal. Oksjonilt koguti 7240 eurot laste toetuseks, kes on saanud liikumispuude õnnetuse läbi. Toetusevõimalusest informeeriti kõikide KOVide sotsiaaltöötajaid. Infot palvega jagada teavet heategevuskrossi toimumisest ja selle eesmärkidest edastati nii listi, kodulehe kui FB kaudu -teavitada oma sotsiaaltöötajat, perearsti, rehabilitatsiooniasutust, abivahendite firmat, kooli jne, et info jõuaks peredeni ja pered kontakteeruksid ELILiga.

20.dets anti Ahhaa Keskuses üle heategevuskrossil Holstre-Nõmme krossirajal kogutud annetus – 12 000€. Annetus läheb õnnetuses liikumispuude saanud lastele.

7. Rahvusvaheline koostöö

7.1 UNIVERSAALNE DISAIN – TAKISTUSTEVABA KESKKOND (Universal Design – Barrier Free Environments) Projekti rahastab programm Grundtvig elukestva õppe alamprogrammist. Projektis osalevad partneritena Läti, Leedu, Eesti, Inglismaa ja Hispaania liikumis- ja füüsilise puudega inimeste organisatsioonid.

Mõte sai alguse Vilniuses 2010 toimunud Eesti, Läti, Leedu ja Soome liikumispuudega inimeste organisatsioonide esindajate konverentsil. Tõdeti, et ligipääsetavuse olukord on riigiti väga erinev. Saamaks konkreetset ülevaadet otsustati keskenduda konkreetsetele teemadele – universaalne disain ongi esimene teema, mis käsile võetakse.

Eesmärgiks – jagada osavõtivate riikide organisatsioonide vahel universaalse disaini kogemust, anda ülevaadet oma riigi olukorrast liikumispuudega inimeste ligipääsu küsimustes, jagada positiivseid ja negatiivseid kogemusi, töötada välja ühtne tegevusstrateegia universaalse disaini põhimõtete rakendamise osas. Tegevuste osas on planeeritud rida kohtumisi ning töötubasid, vähemalt üks kohtumine igas partnerriigis. Tegevused toimuvad septembrist 2011-juulini 2013. Nende tegevuste tulemusena peab suurenema teadlikkus universaalse disaini põhimõtete rakendamise osas, omandatud kogemuste põhjal saavad partnerorganisatsioonid efektiivsemalt edendada ligipääsetavuse printsiipe oma riikides. Infopäevadest ja töötubadest osavõtjatest kujunevad välja antud riikide universaalse disaini eksperdid.

20.-22.11.2011 projektimeskonna esimene kohtumine Vilniuses Leedu partneri organiseerimisel. Kohal olid kõik partnerrüügid, toimus tutvumine nii isiklikul pinnal kui organisatsioonide tasemel. ELILi esindasid J. Järve ja A. Lõoke. Kõik riigid tegid ettekanded universaalse disaini staatusest oma maal, väljakutsetest ja saavutustest. J. Järve tutvustas peale üldülevaadet detailsemalt liidu projekti Üle-eestilise ligipääsetavuse info kogumine ja portaali www.liikumisvabadus.inva.info. Lepiti kokku edasises tegevuskaavas. Järgmise kohtumise organiseerib Inglismaa.

7.2 KOOSTÖÖ INVALIDILIITTOGA

Tegevjuht käis mitmeid kordi töökoosolekutel Turus, et arutada Invalidiliitoga kultuuri- ja sõbruspäevade läbiviimisega seotud küsimusi. Üritus toimus Turus 26.-28.08. 2011.

20.12.11 viibis ELILil Tallinnas külas kultuuripäevade Soome-poolne korraldusgrupp Turust ja M. Lohikoski Invalidiliitost. Arutati veel kord sündmus kriitilises võtmes läbi, mida vältida järgmise kohtumise korraldamisel. Kolmandad kultuuripäevad korraldab ELIL Eestis.

27.05.11 Tallinnas külastasid ELILi Petri Äikiä juhtimisel 20 esindajat Invalidiliitost, et tutvuda liidu ligipääsetavuse kaardistamise projektiga, projekti tutvustas juhatause liige ja ühtlasi projektijuht J. Järve.

16.06.11 Tallinnas võeti vastu 25 külalist Invalidiliitost, külastati ja tutvuti Käo Päevakeskuse tööga.

29.09.-02.10.11 toimus Helsingis rahvusvaheline (Soome, Leedu, Läti, Eesti, Venemaa) Accessibility meeting. Tutvustati oma maa organisatsioonide tööd elukeskkonna ligipääsetavuse nimel. Külastati ja tutvuti Invalidiliitto uue majaga, mis on ehitatud ja sisustatud kõiki ligipääsetavuse norme arvestades. Ehitist võib pidada universaalse disaini musternäidiseks, kuidas saavutada kõiki rahuldav tulemus ilma et oleks rõhutatud, et tegemist invakohandustega. Külastati kultuuriobjekte – Sinebrychoffi Kunstimuuseumi, mis on ajaloolise hoonena kohandatud liikumisvabaks, moodsa kunsti muuseumi Kiasmat ja uut kontserdimaja, mis on ehitatud kohe ehituslikke norme arvestades. Testiti Helsingi trammide sõidumugavusi ratastoolikasutajatele.

7.3 MUU RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

15.-22.05.11 toimus Riias rahvusvaheline workshop – Universal design – accessibility for everyone, korraldajaks Läti invaorganisatsioon Apeirons. Rahastati programmist Lifelong Learning Programme. Osa võtsid 8 maa esindajat, Eestist A. Lõoke, J. Järve, V. Urban ja V. Bogatkin.

8. Muu tegevus

ALEXELA OIL ASile dispetšerteenuse osutamine. Dispetšerteenuse osutamine on aastaringne ja annab tööd kahele liikumispuudega inimesele. Sellega teenib liit ka veidi omavahendeid.

T. KANGURI ROMAANI „Nii siis jääbki“ esitlus 06.06.2011. Tegu on ühe esimese eesti romaaniga, mis käsitleb tõetruult liikumispuudega inimese elu. Peategelane Janar on õnnetuse läbi sattunud ratastooli. Kogu Janari maailm avaneb uue nurga alt – kuidas eluga ratastoolis toime tulla? Teosest saavad kindlasti tuge need, kel endal midagi saatuslikku juhtunud – elu läheb edasi ja mitte tingimata rõõmutult. Romaani sünniloost rääkis esitlusel autor ise, võimalus oli osta raamat soodushinnaga ja paluda autorilt autogrammi.

10.01.11 humanitaarabi korras saabusid liikumisabivahendid USAst Portland – Tallinn Friendship City Associationi kaudu. Saadetise organiseeris väliseestlane Pr Meriloo kodanikualgatuse korras.

22.03.11 Eesti Disainerite Liidu poolt korraldatud projektikoosolek. EDL koostöös Tallinna LV ja SA Tallinn 2011 käivitas projekti Tallinn For All, mis aitaks kaasa kultuuripealinna Tallinna ligipääsetavuse ja külastatavuse suurendamisele. Peaesmärgiks on muuta Tallinn

ligipääsetavamaks ja mugavamaks reisisihiks mitte diskrimineerides erinevaid inimgrupe. Samuti juhtida avalikkuse tähelepanu universaalse disaini kaasamise vajalikkusele keskkonna kujundamisel. Töökoosolekutel osalevad ELILi esindajatena V. Urban ja tegevjuht, ELILi roll on olla projektis ligipääsetavuse küsimustes ekspert.

10.06.11 Sebe AS pidulik üritus Ülemiste keskuse ees parklas – linnadevahelisele liinile saadeti veel kaks ratastoolibussi. ELILi ratastoolidelegatsioon testis bussi saamist ja väljumist. Pressis ja õhtustes uudistes meediakajastus.

16.09.11 avatati Tallinna Moenädala raames näitus Fashion Empowerment, mis on Euroopa 2011. aasta kultuuripealinnade Tallinna ja Turu ühisprojekt. Projekti eesmärk oli luua praktilist, kuid ilusat moodi neile, kes tavapäraselt ei kuulu moeloojate sihtgruppidesse. Liikumispuudega inimestele luues on mõeldud selle peale, et riided oleksid võimalikult mugavad ja vabad, kuid ilusad ja moekad.

27.10.11 avati Meelis Luksi näitus Majanduse ja Juhtimise Instituudis.

10.11.11 ELIL avas Endla 59 fuajees fotonäituse, fotod tehti 16-18 sept toimunud loodusfotograafia laagri raames Paatsalus liikumispuudega laste poolt. Loodusfotograafia laagri projekt kandis nime Discovering Estonia on Wheels.

KOKKUVÕTE

2011. a prioriteetideks sarnaselt eelnevatega kujunesid ligipääsetavuse küsimused (s.h. veebiportaalis www.liikumisvabadus.inva.info.ee liikumisvabaduse kaardistamise projekti jätkamine, rahvusvaheline koostöö), töö noortega, võrgustikusisene infovahetus, koolitustegevus, avalikkuse teavitamine liikumispuudega inimeste tegevusest ja probleemidest, osalemine heategevusprojektides, mainekujundus.

2011. aastal oli palju rõõmustavat. Viidi lõpule paljude toetajate abil liidu ajaloo suurim heategevusprojekt – jaanuaris avati liikumispuudega laste raviks mõeldud kõrgtehnoloogiline seade, kõnnirobot, mille rahaline maht oli 350 000 eurot. Raviteenust kõnniroboti abil hakati osutama Tallinna Lastehaiglas 2011. aasta veebruarist.

Jätkuvalt tellitakse liidult koolitusi liikumispuudega inimest abistamisest ja nõuannetest suhtlusprobleemidest ülesaamiseks. Koolitus on suunatud inimestele, kel igapäevaselt puudub kokkupuude erivajadustega inimestega (vabatahtlikud, kõrgkoolide õppejõud ja töötajad, bussijuhid ja transporditöötajad jt). Koolitus, kus liikumispuudega inimesed ise räägivad sellest, kuidas peaks abistama liikumisabivahendeid kasutavaid inimesi erinevates situatsioonides, on osutunud väga populaarseks, koolitusi tellitakse aastaringelt. Koolituste korraldamisega teenib liit ka omavahendeid.

Teeb rõõmu, et üha enam tudengeid saab tänu liidu poolt 2005. aastal algatatud tugiteenuste osutamisele kõrgkoolides abi õpingutes. ELIL koordineerib 2011/2012 õppeaastal toetuste saamist juba enam kui 40 tudengile, esimesel aastal oli toetuse saajate vaid nimekirjas 16 õppurit.

Kuigi 2011. a tegevuste läbiviimisele avaldas mõju jätkuv majanduslangus ja selle tõttu tehtud rahastamiskärped, viidi planeeritu põhiosas ellu. Kavandatu elluviimiseks kirjutati erinevatele rahastajatele täiendavaid taotlusi projektide finantseerimiseks. Sisulisi probleeme programmi elluviimisel ei ilmnenud, samuti on sujunud töö koostööpartneritega. Probleeme valmistab tegevtoetajate ülekoormatus, puuduvad ressursid lisatööjõudu palgata. Suureks abiks on vabatahtlikud.

15.03.2012

Tegevusaruande koostas

Auli Lõoke, Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevjuht

